

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Gane Fimmskog

Emne: Transport av høy

Bygdelag:

Oppskr. av: Olaf Lindlof

Gard:

(adresse): Gane Fimmskog

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

På mindre gårder hvor man ikke har heub må man som regel bare høyet inn i hus, eller man kan hesje det i såkalle vinterhesjer for senere å kjøre det heim på vinterføre. De mindre plasser har som regel flere utslätter enn på de store gårder. Utslätten har holdt seg lengst på de mindre gårder. Transporten til utløa eller hesjebatten var å bera høyet i høysvalk (fårsvalk). For en 50-60 år tilbake bruktes bare høysvalk på Fimm-skogen, men nu brukes det mest å bera med bare eller bare med to lange stenger. Erinneren til at høysvalke er mindre i bruk er at, det bare er de gamle som kan lave en brukbar høysvalk. Mann finner en lang, kvistfri, smekker ung bjørk høyer den med og kvister den, fra toppenden vrir man ombrent, halparten, da den sitter på rota, så skjæres den av ved roten. Så tar mann en slank, fin ung bjørk som vrir nesten helt til rota, av rotenden laver mann en løkke med kvist, den må laves sterk så

den ikke løper, glir i knuten) Så vis den
sammen med den tyreste ende på høy
svolken, det må gjøres forsiktig skal det
bli en sterk og god svolk. Svolken leg-
ges på bakken, liget kjømmes og legges
over svolken. Mann må passe på at høyl
ligger rett over svolken, så ikke hele båra
blir skakk, for da blir den lei og bare.

Bæren jevner ut høyl i ryggen så båra
skal passe mest mulig etter ryggen.

Hver bær har sin egen sakse med som
hjelper. Da båra er passe full stiller seg
hjelperen ved rotenda av svolken,
løfter den opp. Bæren tar i mot og bær
den gjennom løkka og smur opp båra
slik at hjelperen får tak i den på
løkka dertil løvede, igjensatte rotenda

og trekker tie. Bæren setter foten i mot
og trekker tie all hvad han kan så båra
blir fast og tatt som en kule. Hjelperen tar
godt tak så langt unna båra hun kan
og på signal løfter hun kvikt båra opp,
bæren løfter samtidig som han bøyer
seg båren opp så rotenden av svolken
kommer over hode. Hjelperen krapser av
høy som henger løst og bæren ruster
vekk med båra. Hjelperen raker sammen
det høy som er blitt igjen og går til neste
høyereie og raker i hop til en ny høybør.
En van bær, bær mere høy med
svolk enn to mann med båre. Folk
fra Finnøyene som kunne lave høysvolk
og bær fikk høiere daglønn enn de som
bær med bær. En riktig lavet høybør

skat være på godt brygger og hand, på den
kan kille mindst inden at det spilles med

mærkning høj.
Høj som lig langt kunne bydes frem
på vandet på en rikelig smelt som
vækker som spæde jord en på hvide.
Høj til kendet godt fik med en hvid
eller en stor stak, eller som stak stid

med midt kenderen, skid et godt net
"Lasserp alle kender mindst på godt at det
kunne kille mindst på samme stid byde
man også høj byde på gården også en
sammen, men da hadde man hvidanden
på stien så at det var bare a hvidt høj

med stik stien hadde også for drag.
Den man på Dally på svenske stien
hadde sin højte langt kille på smelt
han spæde for sin smeltede og stude
højte hjem, han byde frem for for
for down op og begynde a kille a højte
a kille på. Den hadde en byde kille og for
i højte. Det som kille a højte spæde byde

men op for til gænnen doren og kille a
højolan. Skuden alle skuden og drag vantage
det med den kille, byden, skuden, som
alle kille skuden som kille, hadde
makt med a kille sig fast. Skuden kille
eller på godt fra kille, det kan da på
hjemme, en en skend malle han en
mann. Den spæde mannen om han hadde
mest mæn. For a mannen sig malle

2
Hedm

4

lensmann fra Dalby som skulle til Finnokaya
og pante. Han sat i skindo og hold i
pindo og kjorte så histkelig fort. Han
mente det var lensmannen som var ute
og kjorte i bjørnepelt Et vinterlass skulle
være større enn et sommerlass. Det er
ombrent slutt på slike slær nu. På
enkelt mindre avsidesliggende plasser
kan man finne noen. Fra 80-90 årene
da det kom kjerrer og vogner i bruk
ble disse brukt til høykjøring. Til å begynne
med laget man skinder på almindelige
arbeidsvogne og brukte de til høykjøring
Nu har man moderne høyvogne på hver
gård, som brukes til høy og kørnkjøring
Man kan kjøre opp til 200 a 250 kg på
slike vogne. Høyet festes med en slang
som benes på langs av vognen, en
slike slang kalles beenslang. Der brukes
bare en hest for hver slær eller vogn
Ved fellestilt ble det kjørt av samtlige på
en gang Brøytriering ble gjort i fellestap
Var det flere eiere om samme høyløc ble
det regnet i lass

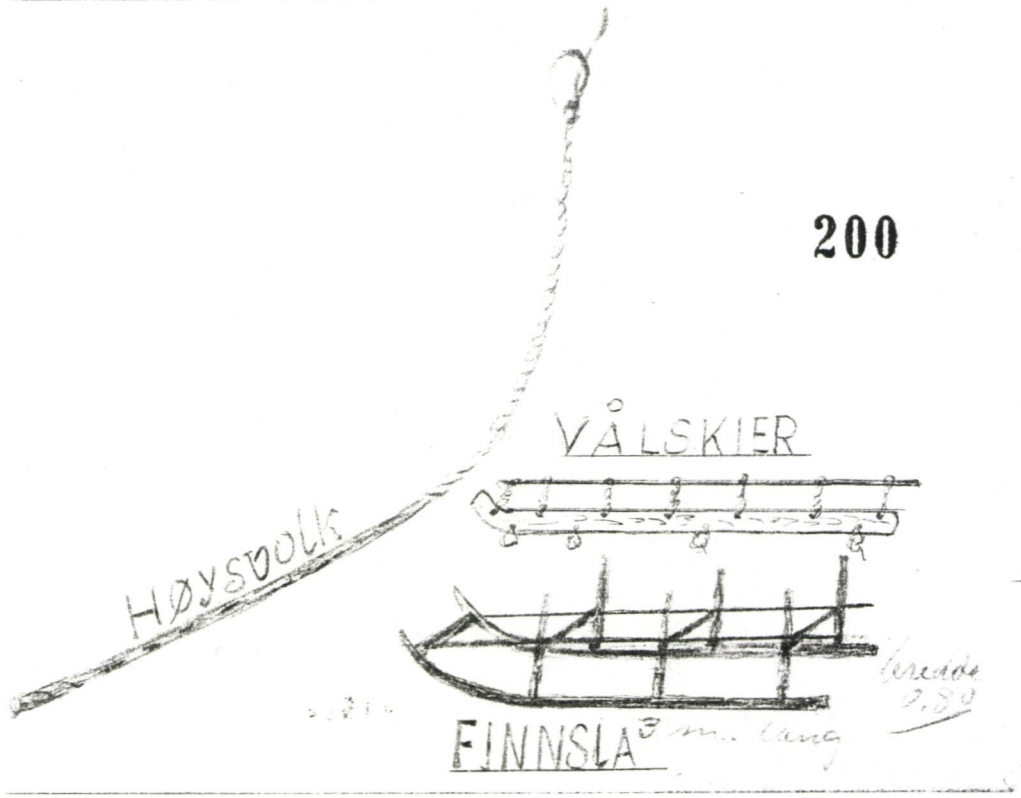
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

200

BYGDØY

1/1

Høybering med svolk.